

JESÚS DE NATZARET, LA PRESÈNCIA ENCARNADA DE DÉU ENTRE NOSALTRES

Santiago M. Amer Pol

«*Tenir l'esperit de profecia vol dir ser testimonis de Jesús*»
(Ap 19,10)

La Carta als Hebreus comença amb aquestes paraules: «*En moltes ocasions i de moltes maneres, Déu antigament havia parlat als pares per boca dels profetes; però ara, en aquests dies definitius, ens ha parlat a nosaltres en la persona del Fill, per mitjà del qual ja havia creat el món i a qui ha constituït hereu de tot*» (Hb 1,1-2). El Senyor que modela la nostra vida amb amor apassionat parlà als nostres pares per boca dels profetes, però avui es dirigeix a nosaltres per mitjà del seu Fill.

El Déu de la vida exigeix la justícia (Amós) i parla amb tendresa (Osees); guarda la nostra vida (Isaïes) i la protegeix en els moments més durs (Jeremies); ens regala el seu Esperit (Ezequiel) i ens transforma amb la seva paraula (Segon Isaïes); i, finalment, ens promet la victòria final (Daniel). Però, quin és el rostre d'aquest Déu que estima apassionadament? L'Antic Testament és el riu que desemboca en el Nou Testament. Jesús de Natzaret és el profeta definitiu, ja que, contemplant el rostre de Jesús, veiem la mirada de Déu que transforma la nostra vida amb amor apassionat.

Llegirem el NT des de la perspectiva catequètica. És a dir, contemplem la manera en què Jesús manifesta als deixebles la seva identitat més íntima, i com després de la resurrecció se'ls revela com a Senyor.

1. Jesús de Natzaret: el Messies esperat i sorprenent

«Jesús, amb els seus deixebles, se'n va anar als pobles del voltant de Cesarea de Filip, i pel camí els preguntava: Qui diu la gent que som, jo? [...] Pere li respon: Tu ets el Messies» (Mc 8,27-30). Què significa el mot 'Messies'?

El terme hebreu 'Messies', i la seva traducció grega 'Crist', significa 'ungit'. A l'Antic Testament els «ungits» per excel·lència; és a dir, els «Messies» eren els reis d'Israel.

El rei d'Israel governava des de la perspectiva política, militar i legislativa, però gaudia d'una prerrogativa pròpia: era un rei ungit. Quan el monarca hebreu era entronitzat, un profeta vessava sobre el cap del sobirà oli consagrat, d'aqueixa manera el profeta Samuel unguí David (1Sam 16,13). La unció conferia al rei atribucions religioses per les quals esdevenia mediador entre Déu i els homes; però, sobretot, el comprometia a governar amb els criteris de Déu: eliminar la idolatria, defensar els pobres, servir el poble, i consolidar el Temple.

Els reis d'Israel i Judà foren nombrosos, però l'AT només lloa especialment el comportament de David (1Sam 16 - 2Sam 6), Ezequies (2Re 18,1-8), i Josies (2Re 23,24-27). Els altres monarques, en general, són censurats, perquè, encara que des de la perspectiva humana guanyassin batalles i bastissin palaus, es preocuparen poc de sembrar entre el poble la misericòrdia divina.

Els abusos de la reialesa dugueren Israel al desastre (2Re 23,31 - 25,26). L'any 587 aC Nabucodonosor destruï Jerusalem i en deportà part dels habitants a Babilònia. En tornar de l'exili (538 aC) el poble fou administrat per sacerdots. El summe sacerdot rebé la unció que abans pertanyia als reis

(Lv 4,3.5.16), i d'aquesta manera es feu responsable de dirigir el poble amb els criteris de Déu.

Els profetes contemplaven el fracàs de reis i sacerdots per guiar el poble amb les normes divines. En els ambients profètics sorgí el més intens anhel per la vinguda d'un ungit autèntic, d'un vertader «Messies» que visqués i ensenyàs el pla de Déu (cf. Sal 2). El desig del Messies definitiu era tan intens que alguns esperaven la vinguda de dos Messies: un «Messies Sacerdot» per regir l'esfera religiosa, i un «Messies Rei» per als afers de palau (Ez 45,1-8; Zac 4,1-14).

Les condicions socials eren dures a Israel durant el segle I. Tots sospiraven per l'arribada imminent del Messies; però, i això és molt important, el Messies que la gent esperava tenia unes característiques prou distintes del Messies anunciat per l'AT. I és que, com observa Bossuet en les seves meditacions sobre la història, les desviacions havien entrat dins el mateix poble que havia rebut la revelació.¹

Els profetes anunciaven l'adveniment del Messies que duria el projecte de Déu. En canvi, els hebreus del segle I esperaven un Messies amb tres característiques. Desitjaven un Messies poderós per desbancar militarment els romans. Volien un Messies econòmicament fort per eliminar d'un cop la pobresa. I anhelaven un Messies enlluernador, davant el qual no romangués altra alternativa que la humiliació o l'adulació.

Jesús és el Messies anunciat per l'AT, però no és el Messies poderós, ric i enlluernador que la gent esperava. Jesús és el

¹ Bossuet, J.-B. «Discours sur l'histoire universelle», a *Œuvres choisies de Bossuet*, t. 1r. Librairie de L. Hachette et Ce. París, 1865, pàg. 286-288. Referent a tots els períodes estudiats, són interessants les reflexions d'aquesta obra de teologia de la història.

Messies, però exerceix el seu ministeri actuant com el «Fill de l'Home». Aplicat a Jesús, el títol de «Fill de l'Home» indica que Jesús no allibera des de la força del poder, la capacitat material de tenir o l'astúcia de l'aparença sinó des de la humilitat, l'actitud de servei, i la vida compartida.

Jesús no redimeix amb el poder sinó des de l'entrega i el servei: *«El Fill de l'Home no ha vingut a ser servit, sinó a servir i a donar la seva vida com a rescat per tothom»* (Mt 20,28). Jesús no salva des de la riquesa, sinó compartint la vida amb tots: *«Si vols ser perfecte, ves, ven tot el que tens i dona-ho als pobres [...] Després vine i segueix-me»* (Mt 19,21). Jesús no allibera mitjançant l'aparença enlluernadora, sinó des de l'oprobri de la creu: *«S'abaixà i es feu obedient fins a la mort, i una mort de creu»* (Flp 2,8).

Jesús de Natzaret és el Messies anunciat a l'Antiga Aliança, però matisa el seu messianisme amb el títol de «Fill de l'Home». Jesús és el Messies que ensenya d'estimar amb els criteris de Déu: servei, humilitat, i experiència de vida compartida.

2. Jesús: el Fill de l'Home que actua com a Servent de Jahvé

L'expressió «Fill de l'Home» designà, a l'origen, l'home mateix contemplat des de la pròpia caducitat (Job 25,6), després adquirí un significat més profund. Vegem-ho.

a. Durant l'exili de Babilònia (587-538 aC)

L'exili fou un temps difícil i alhora privilegiat per al poble hebreu. Lluny de la seva pàtria, el poble se sentia feble i implorava l'ajut de Déu. El Senyor suscità entre els desterrats el profeta Ezequiel a qui anomenava «Fill de l'home» (Ez 2,1.3). El títol «Fill de l'Home» no assenyala

només la caducitat humana d'Ezequiel, designa metafòricament l'Israel oprimida que suplica l'auxili diví per sobreviure.

b. Durant la persecució d'Antíoc IV Epífanes (175-163 aC)

El rei Antíoc IV oprimí el poble jueu i n'atacà amb violència la religió i els costums. Durant la persecució, fou compost el llibre de Daniel per infondre esperança en el poble desolat. L'obra de Daniel, a través de l'al·legoria històrica, narra el sofriment d'Israel i testimonia la resistència del poble que confia en l'ajuda del Senyor.

En el moment més cruel de la persecució (Dan 7), el llibre descriu qualcú semblant a un «Fill de l'Home» presentant-se davant l'«Ancià» (Dan 7,13). El «Fill de l'Home» simbolitza la comunitat fidel al Senyor que no sucumbeix a les insídies de l'opressor (Dan 7,18), i l'«Ancià» representa Déu que atorga a la comunitat fidel la victòria final (Dan 7,27).

L'expressió «Fill de l'Home», durant la persecució d'Antíoc IV, encarna la comunitat oprimida i fidel al Senyor, a la qual la perseverança i la fe atorguen el triomf definitiu.

c. A l'època de Jesús

A més de l'AT el poble hebreu redactà llibres excel·lents, entre els quals destaca *L'Apocalipsi d'Henoc*. Llegit en perspectiva catequètica, el llibre presenta el Fill de l'Home com un personatge misteriós que Déu custodia en el cel per enviar-lo a la terra en els darrers temps. El Fill de l'Home actuarà des de la humilitat, el servei i la vida compartida, i esdevindrà jutge, salvador i protector dels justs.

Tres diferències separen el concepte de «Fill de l'Home» propi de l'època de Daniel, de la connotació que tenia a l'època de Jesús. El Fill de l'Home no designa ja una comunitat sinó un individu concret. El Fill de l'Home no viu a la Terra, sinó que roman en el Cel per intervenir al final de la Història. El Fill de l'Home no experimentarà cap dolor en actuar com a salvador, jutge i protector.

La diferència crucial és la tercera: el Fill de l'Home no experimenta cap sofriment quan actua amb humilitat, presta servei a tothom i comparteix la vida amb els deixebles i els pobres.

d. El Fill de l'Home en la comprensió de Jesús

Jesús explica als seus deixebles la manera en què Ell és Fill de l'Home: *«començà a instruir-los dient: –Cal que el Fill de l'Home pateixi molt. Els notables, els grans sacerdots i els mestres de la Llei l'han de rebutjar, ha de ser mort, i al cap de tres dies ha de ressuscitar»* (Mc 8,31), però els seus deixebles no entenen res (Mc 8,32).

Els apòstols, igual que la gent del seu temps, pensaven que el Fill de l'Home seria capaç d'estimar sense que li suposàs cap patiment; quan és cert que estimar comporta molt d'esforç i grans renúncies. Servir implica agenollar-se per rentar els peus al germà (Jo 13,1-20), i compartir implica lliurar-se gratuïtament al bé del proïsme (Mt 7,7-12).

Si Jesús es presentava com el Fill de l'Home segons l'opinió de l'època, els deixebles haurien pensat que servir, compartir i ser humil no implica cap esforç. Jesús és el Fill de l'Home, però afirma que l'opció per l'amor suposa l'entrega i el sofriment per edificar el Regne de Déu (cf. Mc 8,31).

L'estil amb què Jesús viu com a Fill de l'Home s'anomena en el llenguatge bíblic «Servent de Jahvé». Des de l'òptica catequètica, el Servent de Jahvé és el Fill de l'Home que porta la salvació vivint la humilitat, experimentant la vida compartida, servint tothom, i percebent-hi el compliment de la voluntat de Déu.

3. Jesús: el Servent de Jahvé

L'AT confereix el títol de «Servent» als homes elegits per Déu per guiar Israel. Tanmateix, la connotació específica del terme apareix al Segon Isaïes. Recordem que Is 40-55 afirma, bàsicament, que Déu és Déu no sols perquè sigui etern o omniscient, sinó perquè intervé en la Història humana.

Al llarg d'Is 40-55, Déu intervé en la història d'Israel mitjançant les figures de Cir i el Servent. Cir és el mitjancer diví per a l'alliberament del poble exiliat (Is 41,1-5; 45,1-8); mentre que el Servent, a través de la seva vida lliurada per amor, aconseguix la pervivència de la identitat israelita, simbolitzada en la reconstrucció de Jerusalem (Is 54,1 - 55,5). Quatre poemes anomenats «Càntics del Servent» (Is 42,1-4; 49,1-6; 50,4-11; 52,13 - 53,12) descriuen la seva entrega amorosa en favor d'Israel deportat.

Jesús assumeix la missió del Servent descrit a l'obra d'Isaïes. Jesús és la llum del Món (Jo 8,12) i l'alliberador dels pobres (Lc 4,18-19). Com li succeïa al Servent descrit als Càntics, Jesús és menyspreat i considerat un malfactor (Lc 22,37), i lliura la vida fins a romandre desfigurat i morir a la creu (Mt 26,28), però als tres dies ressuscita (Mt 28,1-9). La semblança entre el procés de Jesús i el Servent apareix bellament exposada a la Carta als Filipencs: *«Déu l'ha exaltat i li ha concedit aquell nom que està per damunt de tot altre nom [...] perquè [...] tota llengua reconegui que Jesucrist és Senyor*

a glòria de Déu Pare» (Flp 2,8-11).

Intentem sintetitzar el que fins ara hem exposat. Jesús és el Messies anunciat per l'AT que matisa el seu messianisme des de la perspectiva del Fill de l'Home: l'actuació de Jesús manifesta la humilitat, el servei i la vida compartida. Seguidament, Jesús perfila la seva actuació com a Fill de l'Home des de l'òptica del Servent de Jahvé presentat per Isaïes: Jesús entrega realment la vida per amor, sofreix per salvar-nos, i pateix practicant la humilitat, el servei i la vida compartida. Però encara manca el més important, Jesús mostrarà als seus deixebles la seva intimitat amb Déu.

4. Jesús de Natzaret: el Senyor

La transfiguració permeté a Pere, Jaume i Joan sondejar la intimitat de Jesús amb Déu (Lc 9,28-36); però només l'experiència de la resurrecció i l'ascensió (Lc 24,36-53), juntament amb el do de l'Esperit Sant (Ac 2,1-13), permetrà als apòstols confessar que Jesús és el Senyor. Després de rebre l'Esperit, Pere dirigeix un discurs al poble que conclou amb aquestes paraules: *«Per tant, que sàpiga ben cert tot el poble d'Israel que Déu ha constituït Senyor i Messies aquest Jesús que vosaltres vau crucificar»* (Ac 2,36). Certament, *«Ningú no pot dir: "Jesús és el Senyor" si no el mou l'Esperit Sant»* (1Cor 12,3).

D'on procedeix el títol «Senyor» que la primera comunitat cristiana, impulsada per l'Esperit Sant, atorga a Jesús?

La comunitat jueva d'Alexandria (Egipte) traduí l'AT hebreu al grec entre els segles III i II aC en l'anomenada «Traducció dels Setanta». Quan el traductor trobava el mot hebreu 'Jahvé' que significa Déu, solia traduir-lo amb el grec 'Ku-

rios' equivalent a la veu 'Senyor'. El text de l'AT més utilitzat pels cristians no fou l'hebreu, sinó el grec; car l'Església, intrínsecament missionera, necessitava exposar la Paraula en una llengua d'abast general, com ho era el grec aleshores, en l'època hel·lenística. Així com la Traducció dels Setanta anomena a Déu «Senyor»; el NT, redactat en grec, anomena a Jesús «Senyor», apreciament en Jesús de Natzaret la plenitud de l'actuació divina dins la Història iniciada ja a l'AT.

Jahvé, el «Senyor» en la traducció grega de l'AT, modelava Israel mitjançant cinc etapes privilegiades: Alliberament (Ex 1-15), acompanyament (Gn 12-50), creació (Gn 1,1 - 2,3; Is 43,1-7), perdó (Os 1-3), i vida per sempre (Sa 3,1-5). Jesús, el «Senyor», forja la comunitat mitjançant les mateixes cinc etapes, i a través de l'Església anuncia a la humanitat sencera la paternitat de Déu i la certesa del Regne.

a. Jesús allibera

Jahvé alliberà Israel de l'esclavatge d'Egipte (Ex 1-15); també Jesús ha vingut «*a proclamar als captius la llibertat i als cecs el retorn de la llum, a posar en llibertat els oprimits, a proclamar l'any de gràcia del Senyor*» (Lc 4,18b-19). L'alliberament concedit per Jesús apareix principalment en els miracles. Què és un miracle?

Fixem-nos en el text dels *Deu Leprosos* (Lc 17,11-19). Jesús troba deu leprosos i els diu: «*Anau a presentar-vos als sacerdots.*» Els israelites anomenaven lepra a qualsevol taca de la pell (Lv 13). Els sacerdots la diagnosticaven, i per això Jesús els envia al sacerdot. Els leprosos vivien miserablement en descampat (Lv 13,45), i esperaven el Messies perquè els guarís de llur dolença (Lc 7,18-23).

«Mentre hi anaven, van quedar purs de la lepra. Un d'ells,

quan s'adonà que havia estat curat...». Nou han estat «purificats» però només un ha estat «curat». La «purificació» indica el canvi extern pel qual les taques de la pell desapareixen. Els nou «purificats» veuen només en Jesús qualcú capaç de canviar-los exteriorment. En canvi, la «curació» denota una transformació interior que es palesa externament. Les taques desapareixen, com en els altres nou, però a través de la volatilització de les taques l'home curat percep en Jesús l'actuació divina: aqueix és l'autèntic miracle.

El miracle vertader no consisteix en el cessament de la malaltia, sinó a descobrir a través de la curació la presència de Déu que cura. A l'AT Déu és el que cura Israel: «*Jo, el Senyor, som el teu metge*» (Ex 15,26). L'home curat es prosterna davant la manifestació de la divinitat. Per al leprós guarit s'esdevé el miracle, mitjançant l'eliminació de la lepra capta en Jesús la presència de Déu que cura.

b. Jesús acompanya

Jesús atreu les multituds (Mc 3,7-11) i els deixebles (Mc 2,23), d'entre els quals tria els Dotze (Mc 3,13-18), intima amb Pere, Jaume i Joan (Mc 9,2), mentre que les dones el segueixen de Galilea fins a la creu i la sepultura (Mc 15,40).

Jesús parla a les multituds mitjançant paràboles tretes del llenguatge popular: «*Amb el Regne del cel passa com amb el gra de mostassa que un home va sembrar en el seu camp: la mostassa és la més petita de totes les llavors, però, quan ha crescut, es fa més gran que les hortalisses i arriba a ser un arbre; fins i tot venen els ocells del cel a fer nius a les seves branques*» (Mt 13,31-32).

La paràbola compara dues entitats de magnitud molt diversa;

en el nostre cas, la petitesa del gra de mostassa amb l'arbre que engendra. La paràbola proposa, des de la comparació, una opció i ofereix un ensenyament. L'opció cristiana consisteix a sembrar el gra de mostassa, símbol del Regne de Déu, perquè broti a la terra l'Amor. L'ensenyament mostra que, de la tasca cristiana, de vegades petita com el gra de mostassa, sempre germina el Regne de Déu.

Jesús no es limità a acompanyar les multituds i els deixebles a Israel, sinó que prometé la seva presència permanent: «*Jo som amb vosaltres dia rere dia fins a la fi del món*» (Mt 28,20).

c. Jesús crea

El NT assumeix, com l'AT, la noció segons la qual Déu és el creador de tot (Gn 1,1 -2,3), però hi afegeix que ho va fer tot per Crist: «*per a nosaltres hi ha un sol Déu, el Pare, de qui tot prové i cap al qual caminam, i hi ha un sol Senyor, Jesucrist, pel qual tot existeix i també nosaltres existim*» (1Cor 8,6). La nova creació comença en Crist: «*Els qui viuen en Crist són una creació nova*» (2Co 5,17).

La terra era caòtica i buida (Gn 1,2), però la Paraula de Déu la convertí en un Cosmos ordenat (Gn 1,1 - 2,3). Només la relació amb Crist transforma l'existència humana. L'encontre de Jesús amb la samaritana converteix aquella dona en criatura nova (Jo 4,1-42). Detinguem-nos un moment en el diàleg entre Jesús i la samaritana.

Jueus i samaritans per raons religioses i racials s'odiaven mútuament. Per recalcar la importància de l'encontre entre Jesús i la dona, el text en precisa el lloc i l'hora: «*no gaire lluny de la propietat que Jacob havia donat al seu fill Josep; allà hi havia el pou de Jacob [...] Era cap al migdia*» (Jo 4,5-6). Tots dos tenen set; per una part la samaritana treu aigua i,

per l'altra, Jesús li demana de beure.

Vora el pou es troben la set de la dona i la set de Jesús. Déu té set que l'home tengui set d'Ell. Devora el pou brolla en el cor de la dona l'experiència central de la vida: l'encontre personal amb Jesús. Ella i els samaritans afirmen: «*Sabem que aquest (Jesús) és realment el salvador del món*» (Jo 4,42).

El resultat de l'encontre personal amb Crist implica conèixer Déu en Esperit i en Veritat (Jo 4, 3-24). Adorar Déu en Veritat suposa ésser deixeble de Jesús i servidor dels germans. Adorar el Pare en Esperit significa saber que la paga de l'amor és conèixer la paternitat de Déu (Rom 8,5; Gal 4,6) i gaudir dels dons de l'Esperit: «*amor, goig, pau, paciència, benvolença, bondat, fidelitat, dolcesa i domini d'un mateix*» (Gal 5,22-23).

La dona i els samaritans han estat creats de nou perquè Jesús ha donat a la seva existència un sentit nou. Han transformat l'odi ancestral entre jueus i samaritans en el reconeixement de Jesús, un jueu, com a vertader salvador.

d. Jesús perdona

La narració de Zaqueu mostra la forma en què Jesús confereix el perdó (Lc 19, 1-10). Zaqueu era cap de cobradors d'imposts i molt ric. El sistema impositiu era desorbitat i els recaptadors s'enriquien extorsionant el poble, per això rebien el menyspreu de la gent i eren considerats pecadors. Zaqueu desitjava conèixer Jesús, però la gentada i la poca alçada li ho impedien, però és Jesús qui s'avança a mirar-lo i li dirigeix la paraula.

El verb grec que traduïm com a 'mirar', significa 'mirar en el més fons del cor'. Jesús no es limita a observar, la seva mirada transforma de rel la persona. Jesús no contempla només

el mal que Zaqueu ha fet sinó el bé que encara pot realitzar. Jesús li diu: «*Baixa de pressa, que avui m'he d'hostatjar a casa teva*» (Lc 19,5).

La mirada i la paraula de Jesús tornen a Zaqueu la dignitat, car es posa «*dret davant el Senyor*» (Lc 19,8). Només el perdó, manifestat en la mirada i la veu de Jesús, tornen a Zaqueu la dignitat perduda. Qui se sap perdonat pot cridar amb el salmista «*el meu refugi és el Senyor i contaré totes les seves gestes*» (Sal 73,28). Per això Zaqueu anomena a Jesús «Senyor» (Lc 19,8). Jesús no és un personatge curiós que travessa la ciutat, sinó l'únic en qui paga la pena depositar la vida.

Zaqueu quan ha experimentat el perdó esdevé una persona convertida: «*Senyor, dons als pobres la meitat dels meus béns, i als qui he exigit més diners del compte, els en restituec quatre vegades més*» (Lc 19,8). La conversió rau a canviar de vida per proclamar les meravelles que Déu fa per nosaltres (cf Sal 73,28). Zaqueu fa molt més del que és manat a l'AT: «*allò que ha estat robat serà restituït íntegrament a qui pertany, amb un recàrrec de la cinquena part del seu valor*» (Lv 5, 21-24), perquè qui rep vertaderament el perdó no posa límits a l'amor.

La mirada i la paraula, juntament amb el desig d'allotjar-se a casa del recaptador, han atorgat el perdó a Zaqueu. El perdó li ha restituït la dignitat i li ha permès veure en Jesús l'únic Senyor de la seva vida. Una volta perdonat, Zaqueu es converteix i retorna al proïsme la misericòrdia rebuda del Senyor.

e. Jesús atorga la vida per sempre

El relat de la passió que narra l'evangeli de Lluc mostra la lluita interna de Jesús. El Senyor sofreix el dolor de la creu sabent-se en les mans del Pare que li atorgarà

la victòria final. «Ha ressuscitat!» és la Bona Nova que anuncien els dos homes amb vestits refulgents a les dones que acudeixen al sepulcre (Lc 24,6).

Jesús mostra una bondat que transforma els seus botxins i els qui el condemnen: Pilat el proclama innocent tres vegades (Lc 23,4.14.22), així com les dones i el poble (Lc 23,27-28), el bon lladre (Lc 23,41) i el centurió (Lc 23,47).

A la narració de la crucifixió apareix l'episodi del Bon Lladre (Lc 23,32-33.39-43) que descriu la darrera acció de Jesús a favor dels febles: el Senyor vessa la seva misericòrdia, convertida en esperança, dins el cor del lladre a qui promet el Paradís. Tota la vida de Jesús és la manifestació de la misericòrdia de Déu entre els homes. El Bon Lladre es dirigeix a Jesús amb una pregària caracteritzada per la humilitat, la gratuïtat i el sofriment.

Ell mateix reconeix que pateix la creu per culpa pròpia: «*Nosaltres la sofrim justament, perquè rebem el que mereixen els nostres actes*» (Lc 23,41). La situació denota la humilitat: l'actitud de ser realista davant els avatars de la vida. No culpa de la seva situació una altra persona, ell mateix assumeix la pròpia responsabilitat.

En veure's tal com és, neix dins el seu cor la capacitat de comprendre Jesús, i diu: «*aquest no ha fet res de mal*» (Lc 23,41). Quan la multitud es burla de Crist, sols ell, prototip d'home humil, reconeix la bondat de Jesús. Quin mal havia fet Jesús? Només «*el consell del Sanedrí del poble, grans sacerdots i mestres de la Llei*» (Lc 22,66) presenten davant Pilat acusacions contra Ell (Lc 23,1). Jesús no va fer res dolent. La seva vida fou una denúncia contra tots els qui, des de llur condició de poder, obren malament; i per això, ells mateixos

el condemnen a mort.

Des del sofriment en la creu, la pregària del lladre toca a la porta de la bondat de Crist: «*Jesús, recorda't de mi quan arribis al teu Regne*» (Lc 23,42). Jesús entrega la vida per tots els homes al cim del Calvari. Ambdós lladres pateixen la creu i, com els israelites a Egipte, s'exclamen de llur dolor; però Jesús mor a la creu per ells i, sense que ells ho sàpiguen, inaugura el Regne de Déu, la nova terra promesa.

Déu, a l'AT, acollia en les seves mans el just que sofria la persecució dels impius com diu el llibre de la Saviesa: «*Les ànimes dels justs estan en mans de Déu i cap turment no les podrà tocar*» (Sav 3,1). Igualment, el bon lladre redimit per Jesús, és acollit a una vida nova per sempre amb Ell: «*T'ho asseguro: avui seràs amb mi al paradís*» (Lc 23,43). El bon lladre assoleix la vida per sempre en les bones mans de Déu; la vida nova, aqueixa és la meta de tot cristià.

5. Breu síntesi final

Déu al llarg de l'AT intervé especialment en la història del seu poble propiciant l'alliberament. Els profetes són els mediadors privilegiats per manifestar la voluntat del Senyor, ja que no es cansà d'acompanyar el seu poble mitjançant llur veu ardent i exigent. Ells recordaren a Israel el camí que condueix a l'encontre amb Déu: l'exigència de la justícia i la vivència de la tendresa; la seguretat de saber-se en mans de Déu i la certesa que el Senyor no deixa mai; la confiança que Déu vessa constantment en la vida humana la força de la seva paraula i el vigor del seu esperit; i la convicció que el Senyor concedeix a la comunitat fidel la victòria final.

El Senyor, que en temps antics parlà per boca dels profetes, es dirigeix avui a la nostra vida des de la Bona Notícia de

l'Evangelí. El rostre de Déu, tantes vegades amagat entre les pàgines de l'AT, es manifesta en la mirada de Jesús. Ell és el Messies promès que exerceix el seu ministeri actuant com el Fill de l'Home, i lliurant-se per nosaltres com el Servent de Jahvé.

Jesús no limita el seu missatge a un model ètic brillant, sinó que ens vol per a si. Després de la resurrecció i el do de l'Esperit Sant, els deixebles perceben plenament la intimitat de Jesús. Ell és la presència encarnada de Déu entre nosaltres que modela la nostra vida estimant-nos amb un amor apassionat.

Aquest coneixement de la intimitat de Jesús s'anirà aprofundint en la història de l'Església, el magisteri de la qual anirà pouant en la Tradició i l'Escriptura per conèixer de cada vegada més el Déu fet home. Particularment això s'esdevindrà en els primers concilis ecumènics amb motiu de les controvèrsies cristològiques, principalment els de Nicea, Constantinoble, Efes i Calcedònia.² La vertadera humanitat i la vertadera divinitat de Jesús han d'ésser constantment conegudes i defensades, perquè «*Déu no ha donat als homes cap altre nom que pugui salvar-nos*» (Ac 4,12).

6. Lectio Divina: lectura de la Bíblia en grup

a. Començam amb una oració comunitària. Recitam el Salm 2 demanant al Senyor que ens concedeixi reconèixer-lo sempre com a tal en la nostra vida.

b. Llegim el text de les Benaurances a poc a poc (Mt 5,1-11). Fixem-nos en l'escenari en què Jesús predica,

² Per a una descripció general d'aquests també en el context històric i cultural, és útil l'obra de Canals Vidal, F. *Los siete primeros concilios. La formulación de la ortodoxia católica*. Ed. Scire/Balmes. Barcelona, 2003.

i valorem el significat de cada benaurança ajudant-nos amb les notes de la Bíblia.

c. Què em diu el text?

Demanem-nos en silenci: qui són els destinataris de les benaurances?, què significa en la meua vida l'opció pels pobres?, què representa Jesús en la meua vida? El valor i el vull seguir tot sencer, sense reduccionismes ni divisions? Comentem en grup les nostres respostes.

d. Què li responc a la vida?

Tornem a llegir el text i meditem-lo després en silenci. Demanem-nos: com puc viure la misericòrdia?, de quina manera puc comprometre'm en favor de la pau i la justícia?, de quina manera puc ésser més transparent?, és a dir, com puc ésser net de cor?, on he de manifestar la meua solidaritat?

e. Concloquem amb una pregària donant gràcies al Senyor perquè és Ell qui forja la nostra vida amb tendresa i misericòrdia. Recitem a poc a poc la pregària amb què conclou la Sagrada Escripura: «*Veniu, Senyor Jesús*» (Ap 22,20), i demanem a Jesús que ompli de sentit la nostra vida.